

9 листопада-

День

української

письменності

та мови

«Шануй мову калинову!»

План заходів

**з відзначення Дня української мови і писемності
в Друхівській ЗОШ І-ІІІ ступенів
у 2019-2020 навчальному році**

№ з/п	Назва заходу	Клас	Відповідальний
1.	Тематичне інформування до Дня української писемності та мови	1-11	Класні керівники, вчителі укр.мови та літ.
2.	Оформлення інформаційного стенда «09 листопада – День української писемності та мови»	9	Мудра Н.І.
3.	Загальношкільна лінійка «09 листопада – День української писемності та мови»	9	Мудра Н.І.
4.	Виховний захід «Мовне намисто»	3	Бабак Л.М.
5.	Участь учнів, учителів закладу у написанні Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності	8-11	Вчителі укр.мови та літератури

Загальношкільна лінійка

«09 листопада – День української писемності та мови»

*Мудра Н.І., вчитель української мови та літератури,
класний керівник 9 класу*

Вчитель. «Мова – то серце народу; гине мова – гине народ. Хто цурається рідної мови – той у саме серце ранив свій народ» – так писав лицар українства Іван Огієнко.

А пригадаймо слова Т. Шевченка:

Ну щоб, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує...

Мова – це універсальний чинник пам'яті: матері- батька, природи, історії, життя, держави і суспільства. 9-го листопада ми відзначаємо велике свято – День української мови та писемності.

Ведучий 1. Шановні вчителі, учні, батьки, народна мудрість говорить: «Рідна мова дорога людині, як саме життя» І це так. Адже без мови не може існувати жоден народ.

Ведучий 2. І сьогодні, напередодні дня української мови та писемності хочеться торкнутися серцем до рідної мови

Ведучий 3. Саме 9 листопада 1997 р. нашій країні було запроваджено свято української мови та писемності, в цей день за православним календарем вшановлюють пам'ять святого преподобного Нестора-Літописця, якого вважають не лише батьком вітчизняної історії, а й вітчизняної словесності.

Ведучий 4. Варто згадати сьогодні і про великого просвітників слов'ян, братів Кирила і Мефодія, то створений ними алфавіт, який називають кирилицею. З того часу минуло більше тисячу років, і за цей час мова широко розвинулась і продовжувалась розвиватись бо мова – це живий організм.

Ведучий 1. Цікаві відомості про мову ви можете прочитати в стінгазеті. Яка вісить на стенді біля 14 кабінету.

Ведучий 2. Слово має магічну силу. Воно захоплює, вражає, дивує, жахає, радує і засмучує. Може про одне і теж говорить по-різному. Наприклад, про людину, яка є головною у якійсь справі кажуть «грає скрипку». А скажіть як кажуть про людину, яка любить говорити багато зайвого (має довгий язик).

Ведучий 2. А про місце, де нікого не було (нога морська не ступала).

Ведучий 3. А якщо хочемо сказати щиро й відверто? (поклавши руку на серце)

Ведучий 4. Про те, що неможливо знайти (шукати голку в сіні).

Ведучий 1. Коли людина дуже голодна (з'їв би вола).

А зараз вам покажем пантоніму на українські народні пісні

Несе Галя воду

А мій милий вареничків хоче

Ой під вишнею під черешнею

Сорочка мамина

Іноді в шкільному житті виникають ситуації, які викликають посмішку

– Коли я закінчу школу то дуже любитиму її

– Здоров Андрію як поживаєш що робить сестра куди це ти поспішаєш котра година ти читав сьогоднішній номер спортивної газети як зіграли шахтар-динамо

– Дякую добре вишиває додому пів на восьму не читав 2:1

наша Галинна Пилипівна якась дивна забувака

– Чому

– Мене 7 разів запитувала на уроці а ну Юля повтори що я пояснила

– Добре дорослим вони усе можуть робити достроково

– Справді от якби ми могли достроково піти на літні

– Сьогодні дякуючи мені вчителька зробила відкриття

– Яке

– Вона вперше в житті побачила в диктанті більше помилок ніж слів?

– Петрику мама тебе б`є

– Ні виховує словом

– А тато

– Словосполученням

Мова беззусиль сама до рук небереться. Мові потрібно вчитися. Наполегливо, щоденно, з радістю.

Бур`ян у мові – це суржик яким ми розмовляємо. Або сленг (жаргон).

Виходить супердівчина

Сценка

О! Які у нас крутелики! Хоч усіх на тачку і на бродвей! Я чисто конкретно без понтов (принюхується). Щось тут сухариками пахне. Але діла у вас, баклажани. Ви що, об'їлися, поїхали. Колгосп. Кайфуєте. Одчиніть амбразуру. Зараз прийде училка і зробить вам Камбоджу. Ну-ну ти, Вася, не грузи мене. Що ти зробиш? Будь кентом. Що не врубався? Дай-но і мені буснути! О! Ну ти і фраер. Злиняй. Пака-пака.

Давайте вичистимо наш мовний сад і не будемо вживати таких слів як:

блін

тіпа

капець

ужас

вєщ

нормас

Виховний захід «Мовне намисто»

Бабак Л.М., класовод 3 класу

Мета: розширити і поглибити знання про красу української мови, сприяти розвитку вміння учнів співпрацювати в парі, групі, пробуджувати інтерес до національних традицій, народної творчості, виховувати шанобливе ставлення до української мови, любов до Батьківщини.

Слово вчителя

– «Найбільше і найдорожче добро кожного народу – це його мова, та жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя і своїсподіванки, розум, досвід, почування» – так писав про мову великий український письменник Панас Мирний.

– Яка наша мова? (Яскрава, мелодійна, солов'їна...).

Звучить «Гімн українській мові» слова та музика

Лариси Петрів

Слово вчителя

– Багата, мелодійна, чарівна, барвиста мова українського народу. Рідне слово – невмируще джерело, з якого ми пізнаємо навколишній світ, свою родину, свій народ. Наш виховний захід називається «Мовне намисто», який включає такі розділи:

Наша мова солов'їна Казковий дивосвіт

Народознавці

Розділ І. Наша мова солов'їна

– За виконання завдання отримуємо намистинки і складаємо намисто. Перший розділ називається: «Наша мова солов'їна»

Послухайте «Легенду про мову»

1. Читання «Легенда про мову»

Ділив Бог між народами землю і дарував їм мови. Роздав все, що мав, і сів відпочивати. Аж тут пізно ввечері приходять козаки. Розуміють, що запізнилися. Високі, вусаті, оселедці вітер розвіває – стали і мовчать.

– Де ж ви були, коли я всіх кликав? – запитує.

– Боже, вони від бусурманів світ захищали.

– Залишив я трохи землі для себе, – каже Господь. – Дарую цю землю вам, козаки.

І подарував нашим предкам Україну.

– А мову? Не будуть козаки щасливі німими.

– Подарую їм свою мову, нехай розмовляють. А я буду завжди літати поруч і щебетати.

Кажуть, саме з того часу українську мову і стали називати солов'їною, з любов'ю та пошаною переповідають **Патріоти України**.

2. Робота в групі

Ромашка Блума (Додаток 1)

Скласти запитання до легенди

Передбачувані відповіді

Прості запитання

- Про що розповідає легенда?
- Хто останнім прийшов до Бога? Чому запізнився?
- Яку мову козаки отримали від Бога?

Уточнюючі запитання

- Якщо я правильно зрозумів козаки запізнилися, коли роздавав Бог мову?
- Я можу помилятися, але вони отримали від Бога мову? Я правильно зрозумів, що мова наша солов'їна?

Інтерпретаційні запитання

- Чому бог наділив українців мовою?

Творчі запитання

- Щоб було якби Господь не подарував козакам мову?
- Міг би він залишити козаків німими?
- Що міг би зробити Бог за те, що козаки запізнилися?

Оціночні запитання

- Чи мудро поступив Бог? (Бог завжди поступає мудро і вчить мудрості людей)
- Чому українську мову назвали солов'їною?

Практичні запитання

- Чому вчить ця легенда?

3. Сенкан

Мова

Солов'їна, чарівна.

Ллється, звучить, існує.

Вона – найцінніший скарб.

Душа

Діти декламують вірш

Боже, Отче милостивий,

Ти нам дав ту мову красну,
 Поміж мовами найкращу,
 Нашу рідну, нашу власну.
 Тою мовою співала.
 Нам, маленьким, наша мати,
 Тою мовою навчала
 Тебе, Боже, прославляти.
 Тою мовою ми можем
 Величатись перед світом,
 Бо між мовами ця мова –
 Мов троянда поміж цвітом.
 Хоч би й хто напав на нас,
 Хоч би й хто посмів грозити, –
 Дай нам силу, дай відвагу
 Рідну мову боронити.
 Поможі, Небес Владико,
 Хай буде по Твоїй волі,
 Щоб та мова гомоніла
 Вільно: в хаті, церкві, в школі.
 Дай діждати пошанівку
 Рідного святого слова,
 Щоб цвіла на славу Божу
 Наша українська мова!

Юрко Шкрумеляк

4. Конкурс книжок – саморобок.

(Діти показують книжки, читають краці з віршів, казок)

Розділ II. Казковий дивосвіт

1. «Спробуй казку відгадати...»

Звучить пісня «Мої казки» сл. Наталія Руда, муз. Лесі Соболевської

Вчитель

Підробив він голосок,
 Став малим співати.
 Догадалися вони:
 Вовк – не наша мати.

(Вовк і семеро козенят)

Я – бичок-третячок,
 Солом'яний у мене бочок.
 Із соломи дід зробив,
 Бік смолою засмолив.

(Солом'яний бичок)

Вигнав дід козу із хати –
Та й пішла вона блукати:
В зайця хатку відібрала.
Всі козу ту виганяли,
Рак козуню ущипнув,
Зайцю хатку повернув.

(Коза-Дереза)

Хто журавлика вітав,
Ще й кашкою пригощав?
Пригадайте-но, будь ласка,
Із якої герой казки?

(«Лисичка та Журавель»)

Це маленька горошина
Принесла в родину сина.
Мав таку цей хлопець силу,
Що зміюку підкорила.
Визволив сестру, братів,
Простить зради не схотів,
То ж пішов у світ блукати,
Долі кращої шукати.
Відгадайте без підказки,
Із якої герой казки?

(«Котигорошко»)

Дівчина, хоч і кривенька,
Роботяца, моторненька,
Як гніздо її спалили,
То з качками полетіла.
Всі ви знаєте цю казку,
То ж назвіть її, будь ласка!

(«Кривенька качечка»)

У лисички розкошує
Спить у ліжку і жирує.
Цей котюра ну й доскоцький!
А назвав себе...

(«Пан Коцький»)

2. Загадки про казки

- Хто бігав наввипередки з їжаком? (Засць)
- Кого купив дід на базарі за три копи? (Козу-Дерезу)
- Як звали півника в казці «Колосок»? (Голосисте горлечко)

- В чий будиночок забралася Коза-Дереза? (Зайчика)
- Кому з героїв у скрутну хвилину допомогло гусеня? (Івасику-Телесику)
- Хто бігав наввипередки з їжаком? (Заєць)
- Хто з казкових героїв народився з горошини? (Котигорошко)
- Яка тварина прикинулася неживою серед дороги? (Лисичка)
- Хто викрав Івасика-Телесика? (Змія)
- Хто прогнав Козу-Дерезу із зайчикової хатки? (Рак)
- Як звати зеленого чоловічка з довгою бородою, який живе у пеньку? (Ох)
- Назвіть улюблене взуття діда з казки Коза-Дереза? (Червоні чоботи)

Розділ III. Народознавці

1. Робота в групі

Гра «Зміни казку»

Добрий день, вітаєм вас.

Настає дозвілля час.

Діти наші, не зівайте.

Добру казку починайте

Прочитати казку, замінивши синонімами всі слова, в яких є буква В

Дві білки і лисиця

Українська народна казка Поділля

Дві білки знайшли горіх та й посварилися поміж собою.

– Він мій, – каже перша білка, – бо я його перша побачила.

– Ні, він мій! – казала друга. – Я його перша підняла.

Почула цю суперечку лисиця:

– Не сваріться, – сказала вона, – я помирю вас.

Стала поміж білками, розкусила горіх і сказала:

– Ця половинка належить тому, хто побачив горіх, а ця – тому, хто його підняв.

А зерно – мені: за те, що я вас помирила.

По цих словах передала білкам порожні шкарлупи, зерно ж поклала собі в рот та й втекла.

Очікуваний результат

Пара білок і лисиця

Українська народна казка Поділля

Парочка білочок знайшли горіх та й **засперечалися** поміж собою.

– **Горішок** мій, – каже перша білка, – бо я його перша побачила.

– Ні, **красень** мій! – казала друга. – Я його перша підняла.

Почула цю суперечку лисиця:

– **Не лайтеся**, – сказала руда, – я помирю **обох**.

Стала поміж білками, розкусила горіх і сказала:

– Ця частинка належить тій, яка побачила горіх, а ця – тій, яка його підняла. А зерно – мені: за те, що я таких красунь помирила.

По цій промові передала білкам порожні шкралупи, зерно ж поклала собі до рота та й знайте таку.

2. Гра «Шифрувальник»

Вчитель

Веселе місто Алфавіт,
Йому сьогодні наш привіт.
До нього нам лягає путь, –
У ньому літери живуть.
Живуть там літери в словах,
А кожне слово – звір чи птах,
Травиця чи барвистий цвіт.
Отож в похід за мною вслід!

За номерами букв алфавіту

розшифрувати прислів'я, записати його на аркуші пояснити значення

22,16,19,3,19 6,9 22,16,19,3,1 23,1 14 10,16,19,9,11,23,31,22,33 17,19,3,1.

Відповідь: Слово до слова, та й зложиться мова. (*Люди словами договориються до чогось певного та доброго*).

3. Народні ігри

Слово вчителя

Народні ігри мають багатовікову історію, вони передавалися з покоління в покоління, вбираючи в себе кращі національні традиції. Збиралися хлопчики й дівчатка ввечері на сільській вулиці або за околицею, водили хороводи, співали пісень, без утоми бігали, грали в різноманітні ігри, змагалися у спритності.

Без ігор і забав не обходилося жодне свято. Так, на Новий рік проводиться розігрування подарунків з-під ялинки; на Івана Купала – пошук квітучої папороті, хороводи біля багаття, купання й обливання водою; на Різдво Христове – ворожіння, вуличні ігри та забави. Зберігаючи у своїй пам'яті народні свята та ігри, ми тим самим зберігаємо культурні надбання наших предків, збагачуємося духовно, скорочуємо емоційну дистанцію між минулим і сучасним.

– Сьогодні ми покажемо деякі українські народні ігри, повчимося грати в них.

Гра «Веребей»

Діти утворюють коло, всередині нього – «верей». Коло швидко рухається за годинниковою стрілкою, всі співають, плескаючи в долоні:

Киш, киш, верей,
Не клюй конопель.
Мої конопельки,

Дрібні, зелененькі,
Самі не беруться,
Мені не даються.

«Веребей» кидається до дітей, які утворили коло, вони розбігаються. Той, кого він спіймає, стає на його місце, і гра знову розпочинається.

Українська народна гра «Білки, жолуді, горіхи»

Дітей розподіляють на трійки. Вони беруться за руки і утворюють кола на всій площі майданчика. Кожний гравець у колі отримує одну з назв – «білка», «жолудь», «горіх». Обирають ведучого. На виклик вчителя «Горіхи!», «Білки!» або «Жолуді!» діти швидко міняються місцями в різних колах, а ведучий намагається зайняти місце в одній із трійок, дістаючи назву гравця, який вибув. Учасник, який залишився без місця, стає ведучим. Перемагають гравці, які жодного разу не були у ролі ведучого. Мінятися місцями в трійках можуть тільки ті гравці, яких назве вчитель.

Гра «Подояночка»

(Звучить музика, діти співають, виконують рухи)

Учасники гри шикуються в коло. Одна дитина – «подояночка» – стоїть за межами кола.

На слова пісні:

Десь тут була подояночка,
Десь тут була подояночка, –

діти йдуть по колу вправо, а
«подояночка» – вліво.

На слова:

Тут вона впала,
До землі припала, –

діти зупиняються і піднімають
з'єднані руки. «Подояночка» вбігає в коло
і присідає.

Діти, йдучи по колу вліво, співають:

*Ой встань, ой встань, подояночко,
Ой встань, ой встань, молодесенька.*

Тримаючись за руки, вони підходять
до «подояночки» і відходять назад. На
слова:

Умий своє личко, як ту скляночку,

*Біжи до Дунаю,
Візьми ту, що скраю, –*

«подоляночка» вмивається, біжить до якої-небудь дівчинки в колі, бере її за обидві руки і кружляє разом із нею. Потім вони міняються ролями, і гра повторюється.

Вказівки до гри. Стежити, щоб діти ходили по колу ритмічно вправо та вліво. Рухи «подоляночки» повинні узгоджуватися з текстом пісні.

Гра «Гілочка»

У цю оригінальну гру можна грати великими компаніями. Єдиним інвентарем, який потрібний для цієї забави, є гілочка верби або іншого дерева. Учасники цієї гри утворюють нещільне коло, вони тримають руки за спиною й передають один одному гілочку. У центрі кола знаходиться той, хто водить. Його завдання – знайти гілочку й вихопити її. Коли гравцеві в колі вдається захопити гілочку, той, у кого він її забрав, стає в коло, і гра починається знову.

Слово вчителя.

– Ось ще остання намистинка з’явилася на нашому намисті, а це означає, що ми виконали всі завдання і закінчується наше свято мови. Дякуємо всіх за плідну роботу. Любіть, шануйте рідну мову, бо мова то душа народу.

Учні

Ми – українці, – велика родина,
Мова і пісня у нас – солов’їна.
Зріє в садочках червона калина,
Рідна земля для нас всіх – Україна!

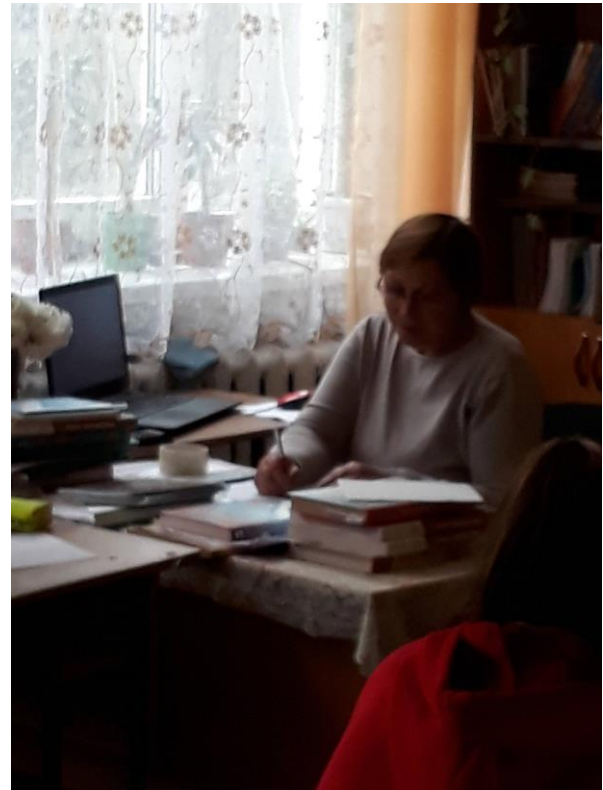
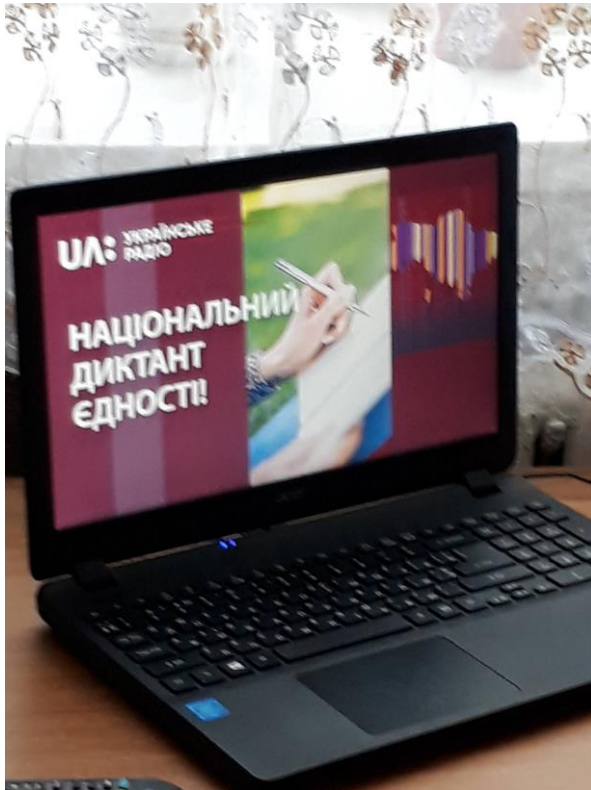
До гарного слова нам треба звикати,
Щоб мова була як дзвінке джерело.
Подумай сім раз, перед тим, як сказати,
Щоб слово твоє людям радість несло.

Щоб чарами ніжними слово дзвеніло,
Напоєне ласкою завжди було.
З добром і любов’ю від серця летіло
Й до іншого серця зі щирістю йшло.

Тож вивчайте рідну мову
Вже тепер, з маленьких літ.
Українське наше слово
Хай звучить на цілий світ!

Участь у Всеукраїнському радіодиктанті національної єдності

Повний текст диктанту:

Від бересту – до «цифри»

Сивочолий чернець Нестор, схилившись над столом, пише історію свого народу. Цей епізод, увічнений у мармурі, – красномовне свідчення того, що люди здавна прагнули зберегти інформацію для своїх нащадків.

Колись історію свого життя наші пращури писали на камені, глині, бересті, потім – на папері, а ще пізніше світ завоювали машинні носії інформації: циліндри Едісона, грамофонні платівки, магнітні стрічки й диски. До речі, прообраз сучасного диска понад пів століття тому розробив В'ячеслав Петров – аспірант Київського інституту кібернетики.

Нині ж – ера цифрових технологій, що допомагають миттєво надсилати листи за тисячі кілометрів, а через вебкамеру бачитися й спілкуватися з рідними наживо. Власне, цей винахід дає змогу Українському радіо передавати сигнал в різні куточки планети, гуртуючи нас навколо диктанту в День української писемності та мови.

Хоч оцифровування й полегшує нам спілкування, проте живе слово має свою чарівну силу. Справді, дохристиянські пісні «На Івана, на Купала», «Ой весно, весно, днем красна» й тисячі інших дійшли до нас не в глині, бересті чи «цифрі», а через живе слово, що передавали наші предки з уст в уста, єднаючи нас в українську родину.

Підсумки проведення Дня української мови і писемності

Сьогодні, 08 листопада, напередодні відзначення Дня української писемності та мови в закладі освіти класним керівником 9 класу Мудрою Н.І. було організовано та проведено загальношкільну лінійку «09 листопада – День української писемності та мови». Під час лінійки учні пригадали історію літописання, яке почалося в Україні відразу після прийняття християнства. Кожен народ ішов до створення писемності своїм шляхом, а наша мова, зародившись у давні часи витерпіла страшне лихоліття, переживши утиски загарбників наших земель. Перегорівши як криця, мова дійшла до нас чистою, мужньою, багатою. Немає жодного українця в світі, який не чарувався б мелодійністю, душевністю нашої мови. І, звичайно, під час лінійки звучали чарівні поезії про мову та виконання пісень, які не залишили байдужим жодного із присутніх в залі.

Мудрою Н.І. разом учнями 9 класу було оформлено тематичний стенд з милозвучними висловами про мову та мотиваційними написами спілкуватись українською.

Цього ж дня класоводом 3 класу Бабак Л. М. був проведений **виховний захід «Мовне намисто»** мета якого розширити і поглибити знання про красу української мови, сприяти розвитку вміння учнів співпрацювати в парі, групі, пробуджувати інтерес до національних традицій, народної творчості, виховувати шанобливе ставлення до української мови, любов до Батьківщини. Дітям було запропоновано побувати на 9 зупинках, на яких вони склали запитання до легенди, створювали квітку української мови, декламували вірші, відгадували казки і загадки, за номерами букв алфавіту розшифрували прислів'я, повчилися грати в українські народні ігри. Під час заходу діти презентували книжки-саморобки, читали казки та вірші складені ними. Виховний захід пройшов цікаво і захоплюючі. Трьокласники залишилися задоволені.

Традиційно, учні та учителі закладу взяли участь у написанні Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності.